

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
16 Septembrie st. v.
28 Septembrie st. n.

Este în fiecare duminică.
Redacțiunea în
Közép-utoza nr. 395.

Nr. 38.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

PROGRESUL NOSTRU CULTURAL.

(Discurs prezidențial, la deschiderea adunării generale a Societății pentru fond de teatru român, în Arad la 27 septembrie st. n. 1884.)

Onorabilă adunare generală!

Ca reprezentant al comitetului Societății pentru fond de teatru român, în numele aceluia, am onoarea a vă salută pe Dv. întruniți în această adunare!

Cu bucurie am venit la dvăstre, căci am fost convins, că numeroasă clasă inteligentă, dimpreună cu poporul luminat și cu dare de mână din aceste părți, va împlini cu căldură scopul ce urmărește Societatea noastră.

Dar cu bucurie și mai mare pot să constatez acum, că convingerea mea nu m'a înșelat. Am plăcerea să văd în această sală o pre frumoasă adunare, compusă din bărbați de feliurite condițiuni sociale, din numeroși reprezentanți ai poporului, și — unde se lucră pentru cultură, nici femeile nu pot să lipsescă.

Da, onorabilă adunare generală, scopul Societății noastre e cultural. Aședământul ce voim să întemeiăm are menirea să respândescă cultură; căci după biserică și școlă, teatrul este mijlocul cel mai puternic întru atingerea acestui scop. Un adevăr acesta, recunoscut de totă lumea civilisată. De aceea statele înființază teatre și le dau subvențiuni mari.

Dacă dar e vorba de cultură, nici noi românii nu putem esita, ci trebuie să grăbim a ne aduna din toate părțile să ne dăm spriginul pentru respândirea ei. Astăzi cultura e pâinea de toate zilele, fără care nici un popor nu poate să trăiască; acesta e scutul lui în furtunile viitorului; acesta e scara pe care se poate urca la nemurire.

Sub inițierea acestei convingeri, este foarte instructiv să ne întrebăm: cum stăm noi Românii din Austro-Ungaria cu cultura?

Făcut-am vr'un progres?

Care ne sânt prospectele în viitor?

Dacă vom studia condițiunile în care am trăit și din care multe ne 'mpresoră până 'n ziua de astăzi: va trebui să răspundem, că am făcut progres.

Ni se poate dice, că progresul acesta e mic, că nu-i multămitor: dar nu ni se poate contesta, că totuș am înaintat.

Și dacă cei ce ne desconsideră, vor apreteți toate neajunsurile, ba și pedecile de tot felul, cu care avurăm și mai avem a ne lupta: vor căta să se mire, că sântem și acolo unde am ajuns.

Însă ca să putem probă rezultatul mult puțin al stăruințelor noastre culturale, căta să ne 'ntorcem pri-

virea în trecut. Să vedem cum am stat noi pe la începutul vécului de acumă, înainte cu 50—60 de ani? Să comparăm situațiunea noastră culturală de atunci cu ceea de acumă! Să ne esaminăm, ce am avut noi atunci și ce avem acumă?

Vom începe la biserică, primul factor al civilizațiunii. De-aici dată și începutul culturai noastre. Primele rațe ale deșteptării intelectuale ne viniră de pe terenul bisericesc, căci numai singur acela a putut să ofere tinărimii noastre traiu și carieră.

Lăganul acestei deșteptări a fost Ardelul; ér izvorul — cele două episcopii de acolo. Ele au trimis tineri la școlile înalte din Roma, Viena și de prin alte orașe să studieze teologia. De acolo se rentorseră apoi Șincai, Maior și Ciain, cari făcură începutul istoriografiei noastre moderne, și, dimpreună cu alții de ambele confesiuni, puseră temelul renascerii naționale.

Într'aceste școlile din Blaș ne deteră bărbați cu știință; de acolo o schinteie sbură la Oradea-mare, și aședându se în scaunul episcopesc, aprinse la Beiuș un nou focar de cultură, înființă gimnasiul din care a eșit aproape totă generațiunea actuală ce știe carte în părțile celor trei Crișuri.

Asupra bisericeii române din părțile aradane și bănățene plană atunci un nor greu, hierarchia sərbescă, ce ținea în lanțuri grele spiritul culturai noastre naționale și opriă ori ce avânt al idiomului românesc.

În aceste zile de grea cumpănă, orisonul se luminează numai de fulgerile fabulelor lui Cichindeal, care izbîia în cei ce tindeau a răpi ceea ce strămosilor noștri le eră mai scumpă decât viața și care dedea inimă turmei apăsate.

Și pe când școlile dela Blaș și Beiuș își indeplineau înalta lor misiune, în orașul Arad se deschise preparandia română, care, ca și farul în mijlocul valurilor nimicitore, conducea la liman pe cei insetați de cultură.

Preparandia din Arad are frumoșe pagini în istoria culturai noastre. Chiar și înființarea ei este monumentul unei virtuți naționale. Regimentele românesce esclară cu bravura lor în resbelul în contra Franciei, sub împăratul Francisc I. Monarcul voind să fie recunoscător, încuviință la 1812 înființarea unei preparandii române în Arad. Acesta deschisă, profesorii: Iosif Iorgovici, nepotul de frate al renumitului autor al „Observațiunilor despre limba română”; Constantin Loga Dia-

conovici, care a scris o gramatică română și Ioan Mihut, în frunte cu Dimitrie Cichindeal, arboraseră drapelul științei. De acolo a resonat puternica exclamațiune a lui Cichindeal: „Mintea! . . . Mărită nație românească! . . . Mintea! . . . Când te vei lumina cu învățăturile . . . mai alasă nație nu va fi pe pământ înaintea ta!”

Acest strigăt electrisă românimea din aceste părți. Corpul național amortit prinse vieță nouă. Luptele pentru cultură începură. Moise Nicora combătău pedeca cea mai mare a desvoltării naționale, ierarhia sârbescă, fiind salutat cu bucurie de toți românii.

În părțile bănățene Paul Iorgovici luă în mână stindardul eliberării, și luptă până la cea din urmă respirație. Era mai târziu Bojinca apucă condeii smuls prin morțe din mâinile lui Petru Maior.

O strălucită pleiadă de bărbați, adevărate stele pe orizontul culturii noastre în trecut. Ei au pus fundamentul, al lor este meritul că astăzi putem vorbi de progres.

Despre dâșii a dis Heliade: „Cetiți, tinerilor, pe Paul Iorgovici, Petru Maior, Cichindeal, Șincai, și veți învăța într'âșii și limba voastră și ceea ce au fost moșii voștri, și ceea ce veți pute fi, de veți urmă învățăturile lor!”

De atunci și până'acuma a trecut un timp îndelungat . . . Apostolii culturii noastre, au devenit mai toți și martirii noștri. Dar sângele lor s'a prefăcut în semința deșteptării noastre . . . Ne-am reșit și am făcut un pas înainte . . .

De atunci și până'acuma cele două episcopii din Ardeal aujunseră două mitropolii, a treia se ridică în Bucovina, se mai înființară alte trei episcopii, domnia ierarhiei sârbesce se curmă și biserica luă un avânt. Astăzi avem șese seminarii teologice, în ele profesori de cultură națională; mai trimitem tineri la teologie și în străinătate: avem un cler superior ce ui din România.

Pe terenul școlar progresul nostru se manifestă prin: 4 gimnasii complete și unul inferior, vr'o 2 internate pentru băieți, 6 preparandii, vr'o 10 școli normale, o școală comercială, una reală și prin vr'o două mii de școli sătesci.

În timpul mai nou conducerea culturii noastre se îndreptă și în favorul secului femeiesc. Începurăm să înființăm și școli de fete, între cari cea de frunte este a Reuniunii femeilor române din Sibiu; tot acolo Asociațiunea transilvană va întemeia în curând o școală superioară de fete, spre a răspunde as fel la o generală trebuință națională.

Aci este locul să accentuăm înaintarea noastră pe terenul asociațiilor, căci ele, surori dulci ale școlei, dau mână de ajutor acesteia intru împlinirea misiunii sale.

În frunte porniră femeile. Ele înființară prima reuniune filantropică-culturală și anume la Brașov. Exemplul frumos fu imitat și în alte părți, încât astăzi avem asemenea reuniuni la Sibiu, Blăș, Făgăraș, Abrud, Zernesci, Mediaș, Selagiu, Arad și Sătmar.

Intr'aceste bărbații de inriurire au înființat Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, care a întrebunțat până'acuma deci de mii de florini pentru scopuri culturale.

În Bucovina asemenea s'a înființat o societate, care, de și cu mai puțin succes, nu încetăză d'a tinde la scopul ce ș-a ficsat.

A treia asociațiune s'a făcut la Arad, care — să sperăm că va realiză și ea ideia înființătorilor ei!

Tote asociațiunile aceste ș-au manifestat activitatea cu deosebire în ajutorarea materială a tinerimei școlare, încât astăzi avem o mulțime de bărbați crescuți cu cheltuiela asociațiilor.

Dar tinerimea noastră școlară se bucură și de alte ajutore. Bărbați de vrednică aducere aminte fondară internate și stipendii în folosul ei. Dintre toți vom aminti numai pe dr. Romonțai, Gozsdu, mitropolitii Șulă și Vancea, Zsiga.

Nu putem să trecem cu vederea nici mișcările de asociațiune ale învățătorilor noștri. Vedem cu bucurie, cum dâșii în tote diecesele formară reuniuni, cari în adunări și desbat cestiuni pedagogice.

Ca rezultat al activității culturale întreprinsă din mai multe părți, vedem clasa noastră inteligentă sporindu-se pe și ce merge. Numai în sala acesta sântem mai mulți, decât eră numărul acelor cari înainte cu 50-60 de ani scieau carte.

Un rezultat al culturii este și aprețuirea cestiunii materiale și financiare. Astfel astăzi avem și noi un institut de credit, „Albina” din Sibiu, alte două la Năsăud și Făgăraș, er la unul tot în Sibiu sântem tovarăși.

Cu literatură, de și încă tot începători, avem și represintanți vrednici ai științelor și ai beletristicii. Dăm Academiei de științe din Bucuresci câți-va membrii distinși. Un Țipariu este decorea învățătorilor români, un Șaguna va rămâne nemuritor în istoria bisericăscă, un Andrei Mureșan a scris cel mai puternic imn românesc.

Limba noastră are catedră la trei universități și la tote gimnasiile pe unde locuiesc români. Studiul limbii a luat o direcțiune mai serioasă; stilul a devenit mai corect, mai românesc.

Țiaristica asemenea începe a luă un avânt. Atunci n'aveam nimic, mai târziu numai „Gazeta”, care eșă de două ori pe săptămână: astăzi avem 2 țiare cotidiene politice, 4 cari apar mai de multe ori pe săptămâne; mai avem câteva foi beletristice, pedagogice, bisericăscă, populare, ba și o revistă umoristică.

Cele mai multe din ele se tipăresc în tipografiile românești, de cari avem 8.

Ca artă nu în tote ramurile putem să înregistrăm ceva. Sculptură nimica, pictură pré puțină. Dar în musică putem arătă mai mult. Românul e cântăreț, i place a cântă. El însuș ni-o spune acesta prin doina din colecțiunea dlui Alecsandri:

Bate vânt de primăveră,
Eu cânt doină pe afară,
De me 'ngân cu florile
Și priveghietorile.
Vine erna viscolosă,
Eu cânt doină 'nchis în casă,
De-mi mai mângăi țilele,
Țilele și nopțile.
Frunza 'n codru cât invie,
Doină cânt de voinicie;
Cade frunza jos în vale,
Eu cânt doina cea de jale;
Doină țic, doină suspin,
Tot cu doină me mai în;
Doină cânt, doină șoptesc,
Tot cu doină viețuesc! . . .

În epoca cu care comparăm situațiunea noastră de astăzi, musica noastră se manifestă numai prin doinele poporului. În ele româna își reversă tainele sufletului, în ele flăcăul își spunea dragostea; în ele poporul își plângea durerea și tot ele erau izvorul mângăerii sale.

Clasa mai cultă, asemenea iubitoare de cântece, în césuri de veselie și la petreceri, cântă niște versuri bêtâne séu improvizate, aplicate mai cu sémă la melodii străine, dar executate c'un accent bisericăsc, căci parțea cea mai mare a cântăreților aparținea biserică ori se trăgea de acolo.

Din biserică a pornit și desvoltarea muzicii noastre. Începutul a fost înființarea corurilor bisericăscă. În-

tîu la catedrale, în urmă și la alte biserici de frunte.

Încetul cu încetul aceste coruri începură apoi să studieze și piese lumesci, și indeleticindu-se de ajuns, de-eră concerte, represintară piese musicale cu succes c.escînd. Astfel de coruri avem la Lugos, Brașov, Sibiu, Făgăraș, Timișoara, Caransebeș și Oravița.

Se iviră apoi talente musicale, cari merseră să studieze în străinătate musica mai naltă și rentorcîndu-se luară direcțiunea unor coruri, presintîndu-se și ca compozitori. Astfel eră regretatul Porumbescu, astfel sînt dnii Dima în Sibiu, N. Popovici la Caransebeș, Tudor cav. de Flondor la Cernăuți, și Mureșan la Brașov.

Într'aceste unii ômeni cu zel, vîdînd talentul musical al poporului, formară coruri vocale în poporul dela sate. Încercarea izbuti și în curînd lumea română fu surprinsă, că corurile noastre vocale din popor cîntă armonios în biserici, mai apoi dau concerte și 'n cele din urmă jîcă piese întregi.

Al fraților plugari din Chiseteu, în frunte cu bravul lor preot dl Lucian Șepețian, e meritul începutului. Lor le compet aplausele recunoștinței, căci ei au format cel dintîiu cor vocal de plugari români. De atunci au trecut mulți ani la mijloc, corul din Chiseteu ș-a serbat și iubileul de 25 ani; dar la acea sîrbătoare frumoasă a avut plăcerea d'a vedé intrunindu-se 11 coruri vocale de plugari români, căci frumosul seu exemplu fu imitat și 'n alte sate, încât astăzi avem aprîpe la 30 de asemenea coruri.

Cu mîndrie constatăm acêsta, căci ele ne forméză un titlu de fală, care ne spune, că 'n asta privință am întrecut mai tôte poporele cu cari locuim împreună, ba asemenea coruri nici în România nu găsim. E bine, un popor care are atîta talent pentru artă, e capabil de cultură, are un viitor frumos! . . .

Din corurile vocale ale poporului și ale clasei mai culte eșiră și trupele noastre de diletanți, cari din când în când dau reprezentațiuni teatrale . . . Ba în timpul din urmă s'a format și o trupă ambulăntă . . .

Spre a da artei teatrale la noi o direcțiune serioasă, etă motivul pentru care s'a înființat societatea noastră. Teatrul fiind un organ puternic pentru respîndirea culturii, pentru poleirea gustului și pentru cultivarea limbei: voim s'avem și noi un teatru, măcar și ambulănt, care să îndeplinescă acêsta misiune.

Scopul nu este încă atins, căci lipsele ne sînt multe și alte întreprinderi asemenea reclamă ajutorul nostru: dar putem dice, că este asigurată în viitorul cel mai de aprîpe . . .

Acêsta credință ni se întăresce și prin călduroasă primire ce cu asta ocaziune ați făcut Societății noastre; căci cler, inteligență și popor v'ați adunat aici spre a ve da spriginul.

Încă odată ve salut pe acest teren, căci este terenul culturii, și am onôrea a deschide adunarea generală a Societății pentru fond de teatru român!

Iosif Vulcan.

În i m ă . . .

Înimă de putregai,
Spune-mi ce durere ai?
Ce dor strașnic te rîpune?
Cine tainic tot îți spune
De-a trecutului poveste,
Care-a fost și nu mai este?

Dacă veți c'ori cât ai bate,
Ce doresci e pré departe —
Si ori cât ai așteptă
În deșert te-ai sbuciumî,
Pentru ce atîta chin?
Pentru ce atîat suspin?

Lasă gîndul, inimioră,
Cîndul care te omôră,
Lasă drumul gîndului
În giurul pămîntului . . .
Êr tu rîdi cu veselie,
Căci așă a fost să fie!

Ioan N. Roman.

F ă c l i a.

— Novelă din popor. —

(Urmare.)

Dascalul venia din cînd în cînd ca să cêră dobînda, să le chiami la vr'o clacă, deci Reveica nu se turbură nici de cum la vederea lui, numai atîat i se parea cam ciudat, că nea Tôder dascalul sosise fără toiaș.

Întru aceea eșise și lea Chiva în ușă.

— Bine ai venit pe la noi, nene Tôdere, — dice Chiva.

— Bună ziua, nene dascale, — dice și Reveica.

— Bine v'am găsit, — response dascalul.

— Poftim de intră în casă, — reîncepî Chiva dîndu-se în lături de pe pragul ușei.

Casa Chivii eră ca mai tôte celelalte case de prin sat.

Întrai într'o tindă cu o vatră deschisă care stetea într'un colț. Spre stînga, adecă cătră uliță eră o „ca-să“ cu doue ferestrii spre uliță și doue spre curte. La cele din spre curte erau revare cu flori, cele din spre uliță cu loduri, care nu se deschideau de cât dumineca și la zile mari, ba nici ușa casei nu se deschidea peste sêptemănă, ci numai la zile mari.

— Ce bucurie aveți la voi, de ați deschis astăzi ușa casei? — întrebă dascalul Tôder.

— Mare bucurie, — response Chiva, — dar poftim de intră și șeși, — urmă dînsa.

Reveica se furișase în cămară, căci nu se cădea, ca o fată mare să stea de vorbă cu ômenii.

— Și adeva ce să fie acea bucurie, — întrebă dascalul, care înrase și se pusese pe lavița de onôre din fruntea casei. Vulpea șirétă se prefăcea, ca și cînd n'ar sei nimica.

— Apoi să veți, nene Tôdere, cu voia lui Dumnezeu și a maicei Domnului, voi mărită pe Reveica.

— Cu cine?

— Cu Petru al Stanciului.

— Bun fecior!

— Bun deș.

— Dar eu aș sci unul și mai bun.

— Ce folos, — response Chiva după cîtva timp în care stetuse mută, nesciind ce să dică. Ce folos? dacă n'a votrit-o?

— Êtă c'o votresc eu acum.

— Pré târđi.

— De ce?

— Fîind că am făgăduit-o lui Petru.

— Și par că n'ai puté să-ți iai sêma.

— Cum să-mi iau sêma și pentru ce? Mi-i frică că m'ar bate Dumnezeu.

— Dumnezeu!? Ce scii tu de sânta voință a lui

Dumnezeu!? Decă este să fie, apoi ori vrei ori nu vrei, se face, tocmai fiind că a voit Dumnezeu așa.

— Eu însă nici nu știu pentru cine votresci.

— Pentru George a lui Stan.

— George a lui Stan, — țise Chiva uimită.

— Nu-i așa, că la acest pețitor bogat nu te-ai fi gândit?

— Nu ău.

— Spune dar, ce ții acum?

— Ce să ții?

— N'o dai pe Reveica mai bine după George?

— Din dragă inimă.

— Așa dară treba este isprăvită, — țise dascalul Tóder cu un zimbet de izbândă pe sub mustățile sale cele sure.

— Isprăvită, decă-o vré Dumnezeu, — răspunse Chiva.

— Din partea asta cred că nu va fi nici o pedecă, — țise dascalul.

— De dușmănia lui Petru nu m'aș teme, — observă Chiva.

— Nici că ți-ar pute strică ceva, — afirmă dascalul.

— Dar nu știu decă nu va muri Reveica de inimă rea.

— Ce vorbă próstă!

— Să me ierți, nene Tódere, dta nu cunosci pe fiă-mea.

— Decă nu cunosc pe fiă-ta, cunosc alte fete și știu că ori care s'ar bucură și s'ar simți fericită, decă George ar voi să-o ia de nevastă.

— O fi cum ții dta, dar Reveica-l place pe Petru.

— Il place?

— Din totă inima.

— Hai, nici odată n'aș fi cređut, că fiă-ta să fie atât de nerușinată . . .

— Nerușinată! . . . cum poți să ocăresci așa pe Reveica a mea?

— Apoi bine, se cade ca o fată mare să vorbescă cu mă-sa de dragoste, cum ții că a făcut Reveica cu tine, căci altmintrea de unde ai ști că-l place pe Petru din totă inima?

— Cred, că după ce a pețit-o și după ce i-am spus că am făgăduit-o, nu a făcut nici o necuviință dându-și bucuria pe față, și spunându-mi că este fericită.

— Ean spune-i acum, că am venit s'o votresc pentru George și să veđi, că se va bucură și mai tare, căci fata, de bună sémă, nu vré alt nimica de cât să se vedă măritată. Dintre doi, cel mai cu stare i va place mai bine.

— Nu cred.

— Chiamă-o și spune-i față cu mine și vei vedé.

— Eu ții, că ar fi mai bine să-i vorbesc singură, că să nu te facă cumva de rușine.

— Eu însă ții, că vedându-me și pe mine, nu va îndrăzni nici de cum, ca să țiiă ba. Dar încă una! Decă Reveica ar fi atât de próstă, să nu se invoiescă, n'ai pute s'o silești tu ca să ia pe George?

— Feritu-m'au sfinți, cum să fac eu una ca asta?! Dar incape silă la asemenea lucru? Și pentru ce? Nu știu dta că capul face, capul trage? Decă ea vré mai bine pe Petru, de ce să-i ții să ia pe George, ba s'o silesc chiar; ei că nu voi trăi dcră eu cu el!?

— Nu vei trăi tu cu el, ei va trăi Reveica, asta-i drept, dar decă m'aș supéa eu pe tine?

— Să me ferescă Dumnezeu!

— Și ți-aș cere indată banii, ce-mi datorezi?

— Că dór nu-mi vei face asta?

— Ba să mai ții.

— Dar cu ce ți-am greșit eu?

— Cu înderétnicirea ta!

— Ce fel de înderétnicire?

— Apoi in loc să-mi dai in glas, ții că nu vrei să silești pe fiă-ta, ca să ia pe George.

— Asta nu-i nici o înderétnicire, nene Tódere, este numai datorie de mumă, a nu se amestecă in asemenea treburi, de cât numai cât i neapérat de lipsă . . .

— Și óre nici acum, după ce ți-am spus, că-ți voi cere banii, nu găsești de lipsă a sili pe Reveica la ceea ce cer eu dela tine?

— Nici acum, căci banii cu care-ți sânt datóre, n'are nici un amestec cu măritișul fie-mi. Imi vei vinde holda și fênața; decă nu se vor ajunge astea, imi vei vinde și casele, — țise Chiva suspinând, — dar pe Reveica tot nu vei face nici odată să iubescă pe George . . .

— Chiamă-o s'auđim, — țise dascalul cu nerăbdare.

Chiva merse de chiamă pe Reveica; fata veni. Eră cu totul speriată.

— Ți-a spus mă-ta, de ce te-a chiamat? — o întrebă dascalul.

— Nu.

— Ca să te întrebăm decă vrei să iai de bărbat pe George a lui Stan?

Reveica se făcu ca para focului, apoi se îngălbini éráș, dar nu țise nimic.

Dascalul care se uitase țintă la ea, veduse acésta preschimbare in fața fetei, dar nu sciea cum să și-o tclcuiescă, in bine séu in réu?

— Spune, draga mea, — începú acum Chiva, — nenea Tóder scie, că te-am făgăduit tocmai acum lui Petru al Stanciului, dar țice, că George ar fi mai cu stare.

— Și va pute să-ți dea andróce mai frumoșe, ștergare mai supțirele, de cât Petru.

Tăcerea neurmată a fetei începú a nelinisci pe dascalul Tóder. Nu pré eră om cu vr'o răbdare lungă și cređend, că ar fi vorbit fetei destul cu binele, se resti de odată cătră ea:

— Hei bine, cască-ți odată gura și răspunde, da séu ba, și nu me mai face să aștept atâta de géba!

— Ba, — șopti Reveica cu lacrimi in ochi, și fugi afară.

— Sunteți nebune, dar stați numai, că ve învăț eu minte, — și cu aste plecă dascalul Tóder boncănind mereu pe drumul seu, așa încât ómenii, care-l întâlneau, s'așteptau să auđă cât de curénd vr'un lucru réu despre densusul.

III.

Chiva, mama Reveicăi, nu s'ar fi purtat astfel cu dascalul Tóder, dela care atérná așa de mult, decă acesta n'ar fi vorbit tocmai pentru feciorul lui Stan.

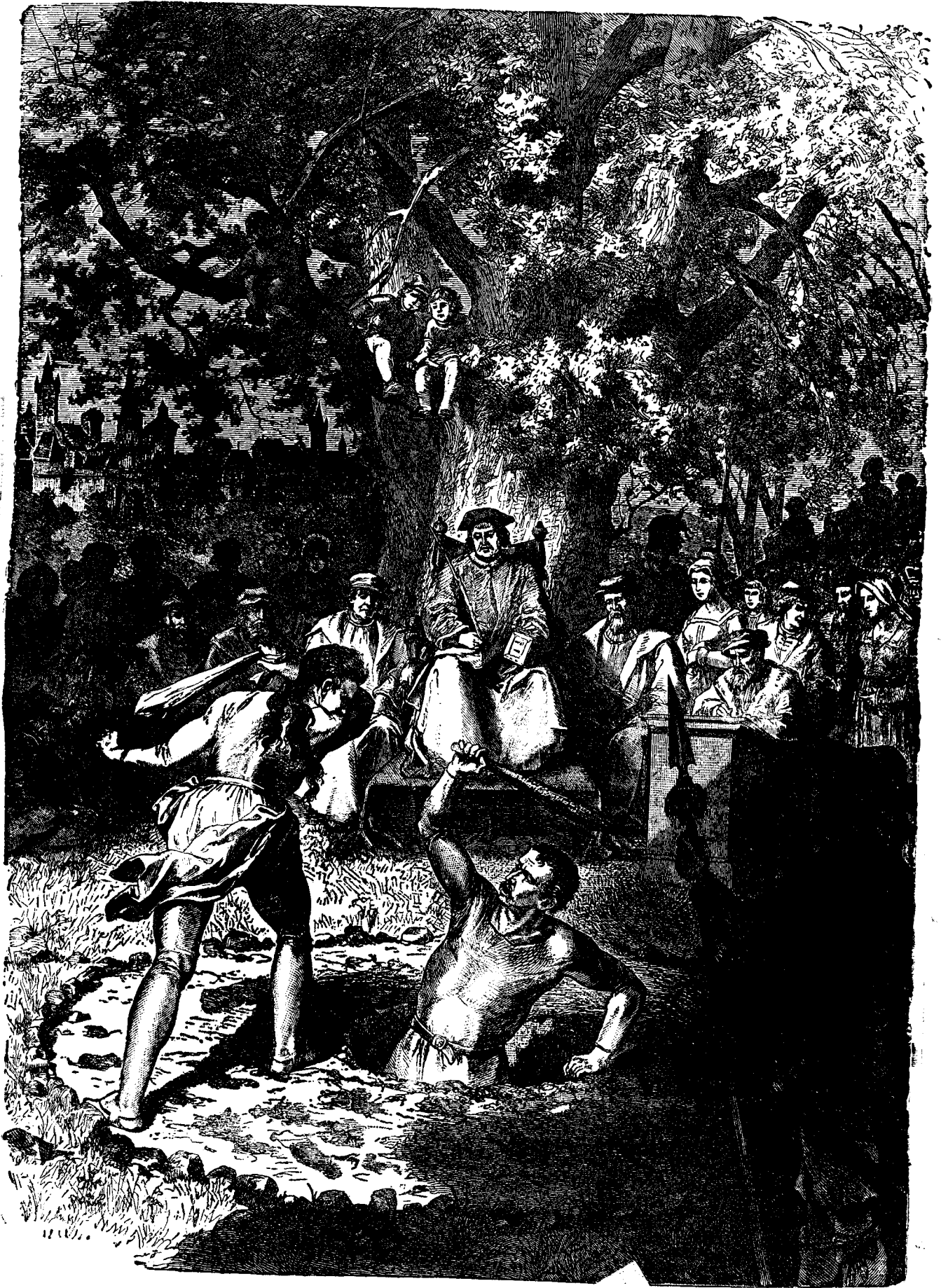
Ea avea o ură mare asupra tatălui, fiind că in tinerețele sale el își bătuse joc de ea, — o pețise, ș-apoi își luase séma și se cununase cu alta, adevca cu muma tocmai al acelu George, care voiá să aibă pe Reveica.

Bétránul Stan, tatăl lui George, se căise încă de mult de necredința cu care păcătuisé impotriva Chivii, căci, de și se imbogățise, ducea un traiu fórte réu cu nevastă-sa, și i se părú, că Dumnezeu i dá un prilej de pocăință, când fiu-seu George se rugă de el, ca să-i dea voie de a luá pe Reveica.

Neinvoirea Chivii și a Reveicăi i aprinse pe toți.

Bétránul Stan recunoscú o resbunare din partea Chivii prin ocara ce le aruncă acum pe cap.

Fiu-seu George eră turbat, foc și cătran, și se jură

Ordalie in evul de mi

pe sfânta cruce, că le vor plăti acesta rușine și încă cu prisos.

Dascalul Tôder, pentru a împacă pe Stănesci, căci aceștia i dedeau vina, că nu sciuse să vorbească cum se cade cu Chiva, vîndu lui Stan bătrânul zapisul care-l avea dela mama Reveicăi, ér Stan il dărui fiului seu George, ȕicându-i că are voie să facă cu el ce-i va place lui.

George, firesce se grăbi a da zapisul unui procreator, ca să vîndă Chivii tot.

Petru și Reveica erau însă logodiți și aveau să-și serbeze peste puțin cununile lor.

Dușmănia Stănescilor nu-i turburau tocmai pe atăta, precum ar fi voit aceștia.

Chiva vedea in turbarea lor semnul cel mai sigur că-i nimerise tocmai unde-i dureau mai tare, și gândul, că totuș după multă și durerôsă așteptare, o invrednicise Dumnezeu ca să-și respune de Stan, o mângăia așa de tare, încât i păsă forțe puțin de instreținerea moșilor sale cu care eră amenințată.

Tinerii Petru și Reveica vîdend pe mama atăt de veselă, se dedeau cu tot sufletul fericirii lor celei june și nepete.

Cu totă sărăcia și lipsa lor, se hotărîră ca tocmai in pizma Stănescilor, să facă o nuntă mare.

Doi chemători călari și cu vîrste mari de flori in pelerie cutreerară satul, poftind pe toți ómenii cum se cade la nunta lui Petru.

Fură chieptați și Stănescii cu totă dușmănia ce eră între ei și între nuntași.

Nun eră primarul satului, căci tatăl lui Petru bătrânul Stanciu avea mare trecere și eră om cu vîdă. Fusesse cătană prin vremile cele vechi, pe atunci când nîmful se bătuse cu franțuzul, și mersese și el până 'n hăl Paris . . . dar despre astea vom vorbi altă dată mai pe larg.

In ȕiua de nuntă lumea se adună la mirésă. Casa dinainte eră plină indesată de ómeni și muieri care ședeau pe niște lăviți impregiuril meselor încercată cu varză, cu furtură de uréz și alte mîncări de nuntă.

Lăutarii ȕiceau horele cele mai frumoșe și intr'o veselie așteptau cu toții venirea nunului și a ginerelui.

De odată se făcu un șgomot mare. P'afară se auȕiă duruitul unei căruțe și scriptăitul lăutelor și al cîbzelor, amestecat cu chiote de ómeni și cu rinchezate de cai.

In căruțe veniau muierile, a nunulu și ale nimirilor lui, impreună cu lăutari, ér pe cai sosiau ginerile, nunul și chemătorii.

La intrarea acestui alaiu in curte, lăutarii încetară cu horele, și mirésa — Reveica — fu adusă ca să-și ia ȕiua Lună dela mumă-sa, — dela casa părintescă.

Lelea Chiva ședea pe laviță incungiurată de suratele ei. Reveică gătită cu androc de mêtase, cu flori și cu betelii in coșite, se aruncă jos dinaintea mamei sale și cuprindendu-i genunchii, cu ochii lăcrimați, i mulțami pentru tóte bunătățile și-și luă ȕiua bună.

(Va urmá.)

Theochar Alexi.

S i r e t i u l.

— O rectificare. —

Citind in nr. 34 al „Familiei“, o escursiune la Siretiu, am ramas surprins de ușurința cu care D. O. descrie Siretiu și mai cu samă pe românii din el, dăn-

du-le testimoniul de mărșavi și miserabili; fără a se gândi cât iș compromise națiunea.

Trec peste tóte reflectiile dsale contemplative, și vin la ce ne intereseză. Decă dlui ar fi studiat mai cu de-amêruntul, nu numai că n'ar fi vîdut casele românilor mărșave și putrede, ci ar fi fost frapat de contrastul ce există între sărăcia și casele lor, singurul document ce le-a mai ramas din timpurile cele bune. Dsa ar fi vîdut case cu temelii de pîtră, cu feresti mari, cu cerdacuri, unele patrate pe stâlpi ér altele lungi, cu trepte și mai pe sus de tóte curate și albe ca ométul. Românul a apucat dela părinți a intimpină cu rînduieală sêrbătorile, și de unde are de unde n'are — câte sêrbători mai mari sînt in timpul verii, de tóte văruesce și grigesce.

Ba unii au și case in etagiu in mijlocul tîrgului, dar mai tóte-s incurcate in proces cu jidani. Se póte să fi trecut pe strada jidovescă și să fi vîdut case moldovenesci intreținute de jidani, asta se schimbă, dar nu se iértă unui jurnalist de a nu se interesă cu seriositate despre adevêr.

Siretiu are o poziție încântătoare. Se incepe de sub deluri și se coboră pe cóstă până la șes, care este udat de apa lui, și care trece pe unele locuri chiar pe lângă drum și este pe cât de frumos și periculos. Ceea ce e de remarcat, e aerul cel sănêtos, ómenii trăiesc până la adânci bătrânețe. Românii locuesc prin tóte părțile orașului, dar mai bucuroși se retrag între dênșii, unde poți admiră unul lângă altul cuiburile lor albe incungiurate de flori; și grădinele lor intinse semenate cu cêpa. Cêpa se cultivă in proporții forțe mari, Bucovina intrégă, o parte din Moldova, o parte din Basarabia și o parte din Galiția sînt aprovisionate cu cêpa Siretiului. Vai de bieții Români in anul in care nu se face cêpă, ci cepoi. Omenirea se inmulțesce in proporție cu cêpa, dec' a fost cêpă multă, vor fi și nunți multe, avênd ómenii bani de pe vînderea cepei ca să le facă. De acea vine și numirea Siretiului cunoscută in Bucovina de Tîrgul-Cepei și siritenii de „cepari“. Ér de vine cineva in Tîrgul Cepei, este intimpinat cu următorele cuvinte: „Ei, cum iți place cêpa din Siretiu?“ Și câte alte glume. Siritencele in fie-care marță vînd cêpă și verdeturi pe piață, ceea ce nu le impedează aș ȕice una alteia „Cucônă“ și „Duducă“.

ÉR Siritenii vînd cogioce pe care le lucréză érna cu femeile lor, care de multe ori lucréză mai bine de cât bărbați. Cogiocăria in timpii de demult eră in mare flóre; acum au sărăcit și lucréză la jidani, numai căi-va au materialul lor. Fie care Siriten e cogiocar. Poporul intreg din Bucovina e imbrăcat de Siriteni.

Așă dar etă doue atribute ale Siritetiului: cepăria și cogiocăria așă de renumite in Bucovina, despre care D. O. nici nu pomenesce.

Siritenii sînt ómeni lucrători, forțe deștepti, vorbesc tóte limbile de aice, prefăcuți și șireți, mai degrabă inșeli un jidan de cât un tîrgovêș român. Nu ai cuvinte destule de a admiră judecata și spiritul lor, te miri cum un popor fără cultură póte fi dotat de natură cu atăta inteligență. A-i auȕi și a ȕice, că nu mai este pe fața pămêntului națiune mai inteligentă decăt românii. Atăt pintre femei, cât și pintre bărbați găsesci tipuri adevêrat românesci, frumuseți clasice.

Ei sînt buni la inimă, dar ambiția și mândria care sub alte impregiurări ar fi fost niște calități, sub impregiurările de față sînt nenorocirea lor, acestea au adus invidia care i-a adus la sărăcie, surpându-se unul pe altul, și sărăcia la beție. Om séu femeie nu există fără poreclă. In petreceri nici odată nu se găsesce bine. „Ea e din altă familie și eu din alta“, ȕic femeile cu emfasă. „M'aș duce la cutare petrecere, dar e tare multă strîmtură“, și așă nici nu se fac petreceri. De e

vre-o una, tot timpul rid una de alta și a doua și fiecare are coți nouă. Trebuie să fii tare de ânger ca să te ții bine pe picioare într'acest curent de spirite; care-i mai slăbuț, rămâne ridicolul societății. Sunt de admirat glumele lor pline de spirit umoristic și spiritul lor satiric, nici o limbă nu cred că e mai bogată în asemenea calificative curat românesci, n'am auzit nicăiri atâtea în genul acesta ca aici, dar nici atâtea blăsteme. Fudulia și lăcșul sunt la culme. Străele cele moldovenesci și cațavecele cele cu vulpe, care altă dată erau purtate cu atâtea mândrie de ambele secse, astăzi nu-s purtate de cât de bătrâni. Tinerețel se îmbracă nemțesce. Femeile se îmbracă cu ôre-care șic românesc și tot de modă, după cum o înțeleg ele, las de-o parte invidia ce nasce din toalete.

Limba le e ca și portul amestecată cu cuvinte străine. Românul din Siretiu nu scrie o scrisore, ci un „briet“ și acesta în limba germană. Causa este că n'au avut cine să-i învețe limba română, și cine să le arete pericolele ce pot rezultă dintr'o amestecare în așa grad de cuvinte străine. Bătrânii-s mai conservatori. Tinerii primesc cu ușurință tot ce e străin, fără a avea conștiință de crima ce fac. Fiind în apropierea Moldovei, întrebunțeză și cuvinte franțuzesci și latinesci cu multă înlesnire.

Obiceiurile is ca și limba și portul. Musică bună țigănescă-românescă, dar cum is ei de ațoși, s'au mâniaț pe dênșii și nu mai chiamă decât musica jidovăscă. Eță firea Românului, eță sârăcia lui, eță nenocirea lui!

Sârăcia mai provine și din aceea, că au purtat copii prin școli, căci câte națiuni sunt în Siretiu, tôte la un loc n'au scos atâtea ômeni luminați câți au scos Românii. Și din altele . . .

Ș-apoi ș-aici se cunoșce firea lui liberă și boerăscă, cât câștigă tot cheltuesce. Mai de grabă n'au mâne ce mănă, decât să nu facă nuntă care să ție trei zile, cumetrie cu musică, înmormântare cu musică. Unii s'au învățat dela străini a stringe, și-s tare avuți, dar așa-s de sgârăciți, că nu-i mai recunoscii că-s români.

Acum să vin la biserică, cărora dl archeolog le-a dat așa puțină atențiune. Dlui ca român s'a interesat așa de mult de trecutul istoric al tîrgului Siretiu, încât șcie că a fost o episcopie catolică; cât despre trecutul Siretiului ca tîrg românesc nu ne spune nimic. Biserica din mijlocul pieții, Sf. Ion, nu are un stil așa de gotic, de ôre-ce construcția ei datéză de vre-o 500 de ani, după cum spun ômenii e făcută de Petru Mușat, fiind reparată înainte de 30 ani, turnului nu i s'a dat un caracter destul de pronunțat bizantin.

Ceealaltă din deal, Sf. Treime, nu e făcută din secolul trecut și nici nu e încungiurată de străini, ci de români curați, și e mai veche de cât cea din tîrg; spun ômenii că e făcută de Iancu Sasu, a căruia reședință eră în Siretiu, ceea ce documentéză mai mult un deal, care esistă în aceea apropiare cu numele de Sasca și căruia i-a remas numele dela femeia lui Sas, care eră sască, după cum spune legenda. Mai esistă o biserică de lemn, nu în apropiere, cum spune dlui, ci într'o parte cu totul opusă în mijlocul țintirimului; această e făcută în secolul present și se numesce biserică rusăscă, fiind situată în partea rușilor.

Acestea sunt merunțusuri, dar sunt un avertisment pentru dl archeolog, ca altă dată când va scrie niște lucruri de o importanță așa mare istorică și caracteristică pentru români, să bage bine de sêmă, să nu scrie numai pentru gustul de a fi diarist, ci cu scopul de a fi folositor românilor și omenirii.

Sirețel.

Doine și hore din Ardeal.

— Din ținutul Borgoului. —

XII.

aci bădiță nu mai spune,
Că pe-aici nu-s zile bune!
Taci bădiță nu mai ție,
Că n'avem noroc pe-aice!
C'a veni luna lui mai,
Și te-i crede tocma-n rai.
— Êr de-i vré să mi-te 'nsori,
Să ne prindem soțiori;
Să-ți dau dulce sârutat,
Mândre pôme de jucat.
Doue mere 'n umbră còpte,
Cu isvôre dulci de lapte;
Care sôre n'au vèđut,
Și vèntul nu le-a bătut.
Rotunțele amèndoue,
Și spèlate tot cu rónă;
Tot cu rónă de pe flori,
Culésă la cântători.

XIII.

Cât e țera ungurăscă,
Cât e țera cea nemțesă,
Nu-i o flóre pământencă,
Ca fetița Ardelencă.
Ea-i năltuță mlădiôră,
Ca o verde trestiôră,
Și-i frumôsă vorbitóre,
Și la suflet iubitóre.
Când veți sinu-i rotunđior,
Te ajunge-un foc de dor;
Când veți pèru-i de mētasă,
Dorul ei cumplit te-apasă.
Când veți fața-i rumeiôră,
Un dor aprig te omôră.
Êr când trece și-ți zimbesce,
Câmpu 'n fața-i infloresce.
Și când ea se prinde 'n joc,
Se tot lègănă 'ntr'un loc,
Și 'n voinici aruncă foc.

XIV.

Țu! țu! țu! murgule sbôră,
Pân la verdea dumbrăviôră.
S'ajungem încă cu sôre,
La Florica mândră flóre.
Că m'astăptă cu mănăcare,
Și cu dulce sârutare.
Țu! țu! țu murguțul meu!
Sbôră ca doruțul meu,
Că eu frate bine-ți vreu!
Calcă murgule lupesce,
Și te-așterne iepuresce,
Că zăresc prin bătătură
Mândra cu mere pe gură,
Să-mi dea mie flori din sin,
Și ție braț de fên.

I. Dologa.

Congresul studenților români.

Galați 10/22 sept.

(Congresul studenților universitari români. Sosirea dela Iași și București. Primirea în Brăila. Intrarea în Galați. Cele două prime ședințe. Escursiunea la Tulcea.)

După cum lectorii „Familiei” știu, în anul acesta a urmat să se ție al cincilea congres, format de studenții români a celor două universități din țară, cum și de cei ce studiază în străinătate. Primul congres avu loc la Focșani; apoi urmară celelalte la Pitesci, Băcău, Turnu-Severin, și în ist an la Galați. Mercuri 5/17 septembrie porniră toți studenții, din Iași și București, îndreptându-se spre Brăila, ca acolo să se întâlnească și să intre în corpore în portul Galați.

Eu avui cinstea de a pleca din Iași, ca reprezentant al câtor-va diare române, între ele și ca al „Familiei”, însoțind cu trup și suflet călătoria junilor studioși, cari, sciam bine, mergeau să se constătuiescă și înțelegă asupra multor lucruri atingătoare de cultură și inteligență școlară. Călătorirăm, cam martiricesce, în clasa III a calei ferate, o jumătate de zi și o noapte întregă, până ce în sfârșit puturăm pune piciorul pe peronul garei Brăilei.

Acolo studenții bucureșteni, ce sosise înainte, ne așteptau, împreună cu musica regimentului de dorobanți local, care, începând a intona o horă națională, cu toții ne prinserăm de mână, și începurăm a scutura praful ce ni se lipise pe față și haine în tot timpul drumului. Dela gară, studenții au pornit în procesiune în oraș, și după traversarea multor strade, ajungând în piață, popasiră cu toții.

Nu trecu mult și cetățenii brăileni, ne făcură surprinderea de a ne pofti . . . la un prânz improvisat în mai puțin de 2 ore. Mesele intinse într'o spațioasă gradină de restaurant, numerau peste 300 de talere, și nici unul n'a ramas neocupat. Musica continuă a cânta diferite cântece naționale, între cari și marșul marelui poet al Transilvaniei Mureșan: „Deșteptă-te Române!” Când toți se săturară, și după ce s'au ridicat mai multe toaste de cetățenii notabili ai Brăilei, cum și de studenți, convoiul porni spre port. Aci, un armator puse la dispoziția noastră un vas cu vapor, și studenții luându-și diua bună dela Brăileni, și mulțumindu-le de cordiala ospitalitate ce li-au acordat, plecară strigând: „La revedere! La revedere!”

Vasul făcu repede traversa dela Brăila la Galați. Aci, de departe încă se zări o pregătire și o adunare de lume, așa de mare, cum arare ori se pôte vedea în țera noastră, chiar cu cele mai multe prilejuri. Dl profesor Mihăilescu, dela școla comercială din Galați, înaintând pe ponton dișe studenților: „Bine ați venit!” după care debarcarea începû. Se pronunță mai multe discursuri și urări, între cari e demn de citat cel al fostului ministru de culte, dl V. A. Ureche, care debută cu cuvintele: „Bine ai venit, Măria ta!” Apoi, un cortegiu, format din studenți, poporațiune, școlari etc., cu musica în frunte, porni prin stradele principale, traversând întregul oraș, până la grădina publică, unde se ținură încă câteva scurte cuvântări, după care studenții fură incuatiți, spre a se odihni de truda celor 36 ore, de când nu durmise nici de fel.

A doua zi la 9 dimineața, se oficiă un Te-Deum în catedrala orașului, și apoi, la orele 2 p. m. se deschise

prima ședință a congresului în sala Alcazar. După apelul nominal și cetirea mai multor felicitări, președintele congresului, propuse a se trimete o telegramă colectivă de felicitare, Maj. Sale regelui și dlor Vasile Alecsandri, G. Chițu și V. A. Ureche. Un sgomot grozav se porni din partea unor studenți cari protestară contra colectivității, cerând vot a parte. Cu mult greu s'a putut ajunge la un rezultat, prin majoritatea voturilor, care fu pentru trimiterea colectivă. Imediat după aceea vorbi câteva cuvinte pătrunzătoare, dl Secașan, transilvanean, care arătă starea studenților de dincolo de Carpați. Vorbirea sa fu mult și sgomotos aplaudată. Un alt dl, Amărescu, luând cuvântul, vroia să atingă unele cestiuni — quasi-politice — pré delicate, pentru care președintele creșu de cuvântă a-i lua cuvântul. Un formidabil sgomot de protestare se ridică din partea unor studenți, și după ce cu mare greu se potoli puțin, vechurăm aducându-se la biuroul presidential o propunere, semnată de majoritatea studenților bucureșteni, prin care se cerea modificarea art. 3 din regulament, relativ la alegerea presidentială, cu putere retractivă, adeca cu drept de alegerea altui president. După două ore de sgomot și discuțiuni foarte aprinse, nereușind mai multe voturi ce se începuse, pe la ora 5½ congresul se închise fără nici un rezultat.

Impresiunea ce această ședință a produs în toate spiritele, atât a studenților mai pacinici, cât și a cetățenilor ce priviau, fu din cele mai penibile.

Sera a fost o frumoasă reprezentațiune teatrală, în teatrul Galașului, dată de dna Fany Tardiny, și dnii frați Vlădicescu, cu trupa lor. Dna Tardiny recită poemul lui Alecsandri: „Dumbrava Roșie”, fiind intreruptă la fie-ce moment de adevărate salve de aplause, pornite din toate inimele asistenților; apoi urmă un cântecel: „Românul de inimă”, executat de dl Al. Vlădicescu, tot asemenea primit cu cele mai entusiastice ovațiuni; și spectacolul se termină prin piesa: „Doi morți vii”, jucată într'un mod pré satisfăcător, așa cum nu sântem obișnuți a vedea reprezentate vodevilurile noastre naționale de alte trupe.

Sâmbătă dimineața la 7 ore, plecarăm pe malul Dunării, spre a visita diferite stabilimente comerciale, vase de navigațiune, școla primară Cuza-Vodă, fabrica de făină, de sopon și luminări, de chereștea, etc. Aceste din urmă fabrici mai ales sânt demne de admirat, fiind conduse fie-care de sute de mașine, ce lucrează neincetat în acelaș timp.

La ora 2 se deschise a doua ședință a congresului, după multe discuțiuni zedarnice, se puse la vot propunerea de eri. Votul se resolvi astfel: 88 pentru, 64 contra. Dar articolul ultim al regulamentului prevădend, că nici o modificare nu se pôte face fără majoritatea absolută a membrilor congresului, biuroul declară nul votul; atunci studenții bucureșteni, invadând scena pe care eră biuroul, instală cu forța pe candidatul lor. Majoritatea studenților ieșeni, și o parte din bucureșteni se retrase cu totul din sală. Cei acaparatori votară prin aclamațiune persoanele propuse de ei, și ținură ședință cu un numer foarte restrins de auditori; se ținû și o disertațiune de dl Frunzescu, dar care din pricina nelinisciei ce încă domniă nu fu mai de fel înțelăsă.

Sera, studenții retrași erau decisi să plece imediat la Iași; dar numai după insistenta multor cetățeni se deciseră a rămâne numai pentru continuarea escursiunilor proiectate.

Sera se dădu în sala Alcazar un concert de cântăreții Constantin Georgescu (bariton) și I. Dimitrescu (tenor), cu concursul dlor C. Decker și a dnei Prokesch. Cântăreții fură foarte mult aplaudați, și într'adevăr au mari talente și frumoșe voci, dar le trebuie încă școlă.

Astăzi, duminică, pe la 6 ore dimineața ne-am imbarcat pe trei vapoare ale companiei Fascolo și un vapor militar român, și pornim pe Dunăre la Tulcea. După o călătorie de cinci ore pe apă sosim în orașul Dobrogean, aici o primire grandioasă așteptă pe studenții. Autoritățile, (ceea ce au lipsit în celelalte orașe), publicul, armata, tot era adunat în port, și urmă convoiul, făcând mai multe preumblări prin diferite străzi principale. Apoi se oferă un bogat prânz, după aceea la cântecul muzicii militare, se jucară multe jocuri naționale, și în sfârșit vizitaram un del de piatră, nalt, de-asupra cărei e destinat a se clădi un monument în amintirea alipirii Dobrogei de Țera Românilor.

Pe la trei ore ne întorserăm în port, unde se oferă de un cofetar, gratis, toate consumațiunile ce studenții voiau să facă. Vapoarele întorcându-se la debarcader, se suiră toți în el și pe la 8 ore, vapoarele ajunseră în Galați.

Pentru mâine e proiectată o excursiune la Bărboși, cum și la mai multe locuri cu importanță istorică.

lassiensis.

Din părțile sătmărene.

Borlesci 4/16 sept.

(Reuniune de învățători și concert de săteni.)

Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români gr. c. din archidiaconatul părților sătmărene aparținătoare de diecesa Oradea-mare se țină la 8 septembrie st. n. în comuna Pomi.

După celebrarea S. Liturgii, adunarea s'a deschis la 8 ore a. m. prin o vorbire foarte potrivită a vicepreședintelui Ioane Szilágyi învățător în Țirean, în care desfășură într'un mod științific chemarea învățătorului și datoria lui de a se perfecționa, arătând mijlocele prin cari se poate atinge acest scop. Arătă apoi folosul ce se poate aștepta și realiza prin reuniuni. La finea acestei vorbiri își aduse aminte prin cuvinte foarte călduroase de decedatul președinte și înființator al reuniunii fostul archidiacon George Marchiș, de membrul fondator Petru Ciceronescu fost preot de Vereșmart, și de membrul ordinar Ilia Eremiaș fost învățător în Csornaköz. În urmă după ce salută pe membrii prezenți, deschise adunarea.

De secretar al reuniunii, profesorul dr. Vasiliu Lucaciu, răspundând la cele șise de dl vicepreședinte desfășură mijlocele trebuțoare pentru înaintarea poporului român în știință și cultură și pentru îmbunătățirea stării învățătorilor. Cuvintele bine simțite și rostite cu artă oratorică, fure acoperite de aplauze și urări de: „Să trăescă!”

După aceste vicepreședintele cetesce raportul comitetului, din care se constată că Il. Sa părintele episcop diecesan Mihail Pavel a primit titlu de protector al reuniunii, ceea ce primă cu plăcere. Reuniunea are 41 membri ordinari, 15 fondatori, 10 părtinitori, 11 onorari. Biblioteca constă din 40 tomuri și broșure dăruite prin fostul președinte al reuniunii Geogiu Marchiș. Averele societății constă din tacele membrilor în suma de 135 fl., ba restanța au ramas 96 fl., la olaltă 231 fl. v. a. Erogațiunile fac suma 62 fl. 20 cr., restul e 72 fl. 80 cr.; din aceștia suma de 50 fl. sînt depuși pentru fructificare în cassa de păstrare, 15 fl. sînt în prumutați, și 7 fl. au ramas în cassa reuniunii.

După cetirea raportului s'a ales o comisiune sub presiul Rds. D. protopop Ciriac Barbul în persoanele, dlor învățători Andrei Soran și Vasiliu Görög, pentru conscrierea membrilor noi și încassarea tacelelor res-

tante. Acăsta comisiune făcându-și raportul, se vedă, că s'au încassat 63 fl., parte ca tacele dela membri noi, parte ca restanțe dela cei vechi, s'au înscris 7 fundatori, 8 ordinari și 6 spriginitori.

Apoi urmă întregirea biuroului. Președinte s'a ales Rds. D. preposit Teodor Kóváry, vicepreședinte al doilea învățătorul Georgiu Pteanc din Pomi; în comitet s'au ales în cele doue locuri vacante dnii Georgiu Pteanc și Vasiliu Görög învățător în Borlesci. Advocat al reuniunii s'a numit dl Alesandru Ferent în Sătmar. Se alese și un membru corespundinte, dl Ales. Millian, candidat de profesor.

Urmă cetirea regulamentului.

S'au înființat patru reuniuni filiale în cercul protopopesc al Careului sub presiul dlui protopop din Sanislău Gavril Lazar de Porcareț; în cercul protopopesc de Codru, sub presiul dlui protopop din Homorod Georgiu Ardelean; în cercul protopopesc al Supurului, sub presiul dlui protopop din Supur Samuil Szabó; și în cercurile protopopesci a Someșului și Ardușului sub presiul dlui Augustin Pelle paroc în Pomi.

După desbaterea și votarea regulamentului, s'a cetit operatele intrate la comitet. Dl Ioan Brătean învățător în Vereșmart „Despre stupărit și folosul lui”, dl Demetriu Kiss cantor în Careul-mare „Pregătirea elevilor în școlile elementare la viața socială cu respect la familie, biserică și stat”, dl Georgiu Pteanc „Despre creșterea trupescă”. Tote trei disertațiunile au fost primite cu mare plăcere, dar mai vêtos a dlui Demetriu Kiss fu aplaudată mai de multe-ori și are prospecte de a dobândi premiul de doi galbeni, după ce comisiunea criticătoare își va prezenta raportul.

În urmă s'a primit modificarea statutelor făcută prin ordinariatul diecesan.

Cu aceste fiind terminate agendele adunării, președintele mulțami membrilor pentru interesul manifestat și poporenilor comunei pentru ospitalitatea arătată, inchide adunarea în mijlocul unei mulțămiri generale.

După ședința urmă în localul școlii un prânz comun, la care participară vr'o 60 de persoane. Sub decursul prânzului se ținură mai multe toaste. Dl protopop Ciriac Barbul în onorea patronului reuniunii Il. Sa Mihail Pavel; Ioan Szilágyi pentru învățătorii prezenți, dl dr. Vasiliu Lucaciu pentru președintele nou ales Rds. D. preposit Teodor Kóváry, dl Georgiu Székely pentru comitetul arangiator, Rds. D. protopop Vasiliu Catóca pentru dl dr. Vasiliu Lucaciu, dl Augustin Pelle pentru limba națională română, dl Demetriu Kiss pentru membri noi, dl Vasiliu Iluț pentru damele presinte; a mai toastat dl Lazar Iernea și alții.

Sub decursul banchetului s'au produs corul vocal al plugarilor români din Vereșmart sub conducerea dlor Vasiliu Szabó teolog absolut și posesor și a dlui Ioan Brătean.

După aceste urmă concertul poporenilor români din Pomi sub conducerea dlor Gavril Barbul not. cercual și Georgiu Pteanc, cu programa următoare:

1. „Deșteptă-te române” de A. Mureșan prin corul vocal.
2. „Cătră poporul român”, de Petru Dulfu, declam. de Vasiliu Barbul.
3. „Haid să dăm mână cu mână”, prin corul vocal.
4. „Mărtea copilei” de D. Albion, declam. de Maria Moldovan.
5. „Scumpă dragă copilă”, prin corul vocal.
6. „Nașunea cătră fiii sei”, declam. prin Ioan Popu.
7. „Audi bucinul cum sună”, prin corul vocal.
8. „Bogatul și sêracul” de Petru Dulfu, declam. prin Flóre Barbul.
9. „Copilița dela munte”, prin corul vocal.
- 9) „Patria și mama”, declam. prin Georgiu Moldovan.
10. „Fii ai romanici” prin corul vo-

cal. 11. „Domnirea femeii“, recitată prin Flórea Popu. 12. „Luna dorme grațioasă“ prin corul vocal. 13. „Copilul sărac“ de Iosif Vulcan, declam. prin Constantin Barbur. 14. „June române“ prin corul vocal.

După concert urmă un bal popular, la care participară mulți și din clasa inteligentă.

V. G.

Ordalie in evul de mijloc.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 453. —

Un act de frunte al justiției germane vechi și peste tot al evului de mijloc a fost așa numita ordalie.

Toți acei inculpați cari nu ș-au putut probă nevinovăția prin martori seu prin alte doveđi neresturnabile, au fost supuși unor probe de foc seu de apă, din cari — fără un ajutor divin — nu puteau scăpa cu viața și decă totuși scăpau, se credea, că ănsași țeimea spune că sânt nevinovați.

Acăsta procedură se numia ordalie.

Multe feluri de ordalii erau in us, cele mai dese însă erau luptele între acusat și acusat. Femeile puteau să se substituie prin altul, însă decă nu se găsiă nimeni care să lupte in locul lor, erau silite a se presintă și ele in arenă.

Decă contrarul a fost bărbat, acela trebuia să stea până în brău in o grópă. Și ilustrațiunea noastră infășoșează o asemenea luptă. Judecătorii s'au adunat sub teiul dinaintea porții magistratului, „graful“ presidia și spuse poporului adunat ce este acusa. Atunci luptătorii trebuia să se presinteze și lupta începă.

Cel ce fu rănit mai întăiu, seu deveni incapabil de luptă, fu declarat vinovat in numele țeimii și își căpătă pedepsa.

I. H.

Literatură și arte.

Monarchia austro-ungară in scris și in ilustrațiuni. Dl dr. Corneliu Diaconovich, redactorul ăiarului „Viitorul“, ce a fost invitat să colaboreze la etnografia cu titlul acasta inițiată de moștenitorul de tron Rudolf, a adresat — după cum cetim in „Viitorul“ — dlui M. Jókai, președintele redacțiunii budapestane, o scrisóre in care i comunică părerea sa despre „prospectul superficial“ al redacțiunii, și ăice, că acel prospect eschide chiar și posibilitatea, ca lucrarea ce se va compune pe temeiul aceluia să pótă orientă pe cetitorii sei in privința celor mai insemnate cestiuni etnografice, in cât privesce țările de sub coróna St. Stefan. Ungaria este un stat poliglot, și totuși conform planului publicat, in cartea aceea se va vorbi numai despre maghiari, ér celealte naționalități din țără — esceptând pe țigani, căroro li se va rezervă un capítlu deosebit — au să fie tratate numai la descrierea diferitelor părți ale țării in capitluri imprăsciate. Originea, dezvoltarea, religiunea și bisericile, însușirile naționale, starea și insemnătatea politică și scială a naționalităților vor fi cu totul desconsiderate; germanii se amințesc in Torontal, Românii in Marămureș, Sărbii in Syria, tot cam așa ca musile de Columbaci in Timiș, și alte calamități in alte ținuturi. Românilor, ca de regulă și de asta-dată le va merge mai rău. De și fac trei milioane, de și locuesc in tótă Transilvania, in Caras-Severin, Timiș, Arad, Biharea, Sătmar, Marămureș și Sălagiu și au majoritate absolută in 20 municipii, — totuși „prospectul superficial“ scie despre dănsii atăta: Gligor Pinte, Moții, port popular, joc, nuntă, români,

limbistică română. Originea, istoria, bisericile, poesia, insemnătatea politică a Românilor, cu un cuvânt tóte căte ar avé valóre sciințifică și ar fi de interes, lipsesc cu totul in „prospectul superficial. Un op, care se crează sub autoritatea innaltului seu inițiator, cu concursul celor mai distinși scriitori și artiști din monarchie cu atăta trudă și jertfă, și care este chiebat de a fi pentru un timp indelungat basa tuturor studiilor etnografice despre monarchia noastră, trebuie să se redacteze corespondător in tótă privința și trebuie să pótă orientă cetitorii in ori ce cestiune de interes etnografic. Inse lucrarea acăsta astfel proiectată nu va satisface. De aceea dl Diaconovich rógă pe Jókai să comunice acaste indegetări atăt Altetei Sale moștenitorului de tron, cât și redacțiunii budapestane.

Carte de școlă. Dl Ioan Tuducescu, invătător in Lipova, a scos de sub tipar și partea a doua din „Micul Abecedar“ ilustrat in usul școlilor primare. Acasta parte, menită pentru al doile an de școlă, cuprinde mecanicul scrierii și cetirii, cu litere mari și cirile seu bisericesci. La călcăiul cărticelei se află următoriu anunțiu: Spre scire: Am de vëndare următórele opuri scrise de mine: 1. „Micul Abecedar“ (18 tabele de părete) pentru școlă cu 3 fl. 60 cr. esemplarul. 2. „Metodul Abecedarului“ cu 40 cr. esemplarul. 3. „Micul Abecedar“ manual pentru școlari, cu 20 cr. esemplarul, legat. 4. „Micul Gratulant“, carte de gratulațiuni pentru daruri pe Crăciun, Anul nou și ăile onomastice, cu 25 cr. esemplarul. 5. „Esercții intuitive“, pentru invătătorii școlilor populare, cu 30 cr. esemplarul. 6. „Limba romănescă“ (gramatica) manual pentru școlă populară, cu 20 cr. esemplarul; apoi 7. „Economia“ cu 20 cr. esemplarul. 8. „Istoria naturală“ cu 20 cr. esemplarul. 9. „Socota“ partea I și II cu 20 cr. fie-care. 10. „Geografia“ partea I și II cu 20 cr. fie-care. Din cărtile de sub nrii: 3, 6, 7, 8, 9 și 10 nu vënd mai puține de 10 esemplare. *Ioan Tuducescu, invătător in Lipova (B.-Lippa).*

Pictorul Dimitrescu-Mirea, care a fost espus anul acesta la „Salonul“ din Paris, și in privința căruia am întreținut puțin luna trecută pe cetitorii noastre, a sosit ăilele acaste in Bucuresci. Tabloul dsale va fi in curënd espus la judecata publicului. ăiarul „Le Pays“ află că dl Dimitrescu-Mirea, a fost însărcinat să schițeze un proiect pentru decorațiunea tavanului sălei Tronului, la palatul regal din Bucuresci, respresintând scene din istoria țării.

Din „Beiu, Vodă, Domn“, roman istoric de dl Theochar Alexi, cu ilustrațiuni, a apărut de curënd broșura a 3-a și a 4-a, fie-care cu câte o ilustrațiune. Prețul unei broșuri este 20 cr. seu 50 bani. A se adresă la librăria Alexi in Brașov.

„Gramatica limbei magiare“. Dl Ioan Goldiș, profesor gimnasial in Arad, a publicat de curënd o gramatică a limbei magiare, compusă de dsa după metodul Toussaint-Langenscheit. Autorul, profesor și la cursul supletor al invătătorilor, a depus in lucrarea acăsta practica sa căștigată pe acest teren, pentru care e și scrisă mai cu sémă gramatica. Prețul 1 fl. ăiarele unguresci aprețuesc destul de favorabil acăsta scriere.

Horia și Cloșca. „Le Pays“ ne spune, că mai mulți din scriitorii noștrii cei mai distinși și-au trimis deja manuscrisele pentru a ilustra serbarea centenarului lui Horia. Nu ne indoim observă „Le Pays“ că și ceilalți scriitori români, cari țin cu dăruire pătă in mână, se vor grăbi a face acelaș lucru.

Teatru și musică.

Represintatiune teatrală in Bărbănt-Comlos. Junimea română studiosă din Bărbănt-Comlos a dăscă

la 15/27 august, după cum anunțarăm și noi, o reprezentațiune teatrală. S'a jucat piesa: „Satenii” de Alesandru Petrovici. Succesul a fost mulțămitor, diletanții toți a jucat bine. Deosebi escelară dșorele Elena Rusu, Sidonia Bugariu, Octavia Popovici tôte din Bănat-Comloș, și dnii Petru Pascu, George Micleu, L. Lutaș, Antoniu Stefanovici, George Stefanovici, Nicolau Alesandru, Laurentiu Ulier, Damian Sebeșan. „Hora” dansată în actul IV a făcut senzațiune mare și mai ales dșorele Elena și Cornelia Fizeșan și Eufemia Telescu au încântat publicul. După reprezentațiunea teatrală începù balul, despre care mai la vale. Vinitul a fost numai 25 fl., care s'a împărțit între „Crucea Roșie” și fondul școlar.

„Copila din flori” este numele piesei de dl Gr. Ventura a scris de curând pentru Teatrul Național din Bucuresci și care este merită a obține un mare succes. Piesa are 4 acte, subiectul e luat din moravurile capitalei României.

Dra Carlota Leria, distinsa cântăreță ce a fost aplaudată prin diferite capitale a Europei, și care se află de câțva timp la Iași, locuind în frumoasa „Vila Ureche”, în curând va plecă la Bucuresci, spre a da un concert, la care va asistă și M. Sa regina.

Concert în Craiova. Concertul dat de dl Micheru, scrie „Carpații”, eri s'era a fost vizitat de puțină lume, ceea ce probază că publicul Craiovean nu a dat încurajarea ce merită să găsească un artist ca dl Micheru. Bucățile au fost executate cu mare precisiune și siguranță de maestru, și pasiunea adesea, de care dl Micheru se părea animat, desvâluiă un deplin talent. Decă încurajarea materială n'a fost îndestulătoare, numărósele aplause au resplătit în deajuns pe talentatul artist de ostenele ce și-a depus. Cei ce l'au audiat pe dl Micheru, i vor păstrá o dulce amintire. Dl Micheru e din Brașov.

C e n o u ?

Sciri personale. Dl V. Alecsandri s'a întors dela Mehadia la Bucuresci, de unde în sâmbëta trecută a plecat la moșia sa Mircesci. — Il. Sa dl dr. Victor Mihály, episcopul diecesei Lugóș, va face în tómnă această visitațiune canonică în o parte a diecesei sale, pe unde în anii trecuți încă n'a fost. — Dl Ion Asbóth, consiliar la ministerul de externe din Viena, a petrecut înainte cu o săptămână, unde a vizitat între altele și „Asilul Elena Dómnă”. Acolo a scris în carte unguresce următoarele cuvinte: „Cum merge de repede civilizațiunea în România, am vădut aici (Asilul Elena Dómnă)”.

Societatea pentru fond de teatru român ține adunarea sa generală de est-timp la Arad în momintele în cari scriem aceste șire, la 27 septembrie. În scopul și dorința d'a da unei asemenea întruniri de interes cultural importanta ce i-se cuvine și a ne afirmá și cu acesta ocaziune, ca popor consciu de progresele culturii și civilizațiunii, la care sântem chemați după calitățile și aptitudinile nóstre, comitetul de primire instituit în Arad a luat tóte dispozițiunile ca adunarea societății să aibă înfățișarea unei adevărate s'erbători culturale a Românilor din acele părți. Ea va fi însoțită de un concert, ce se va ține în „Crucea Albă” în s'era de 27 sept. și un bal, ce se va ține în 28 sept. tot în „Crucea Albă”. Aducând acestea la cunoștința on. public român, comitetul de primire apelá la tóte inimile românesci, și invitá pe toți amicii progresului și culturii naționale să participá la festivitățile acestei adunări. Precum s'au formați mulți și din multe părți s'au pregătit a participa la această adunare; credem dar că aceea va fi complet. În numărul

viitor vom publicá raporturi speciale despre tóte părțile acestei frumoșe s'erbări culturale naționale; de ocamdatá punem sub ochii cetitorilor nóstri discursul cu care s'a deschis adunarea generală.

Archiducele Rudolf și principesa Stefania sosiră la Snaia mercuri în 12/24 septembrie, după miédădi la 5 ore. Primirea innaților óspeți a fost una din cele mai strălucite. La Predeal i întimpiná o companie din regimentul 7 de dorobanți de Prahova, având în fruntea ei pe colonelul Gorjan. La gara Sinaei au fost întimpináți de regele și regina, împreună cu casa lor civilă și militară și cu garnisona locală în mare ținută. Cât timp vor petrece innații óspeți la Sinaia, se vor trage s'era focuri de artificii și focuri de bengal.

Hymen. Dl Petru Călcianar, avocat în Orșova și dșora Aneta de Görög la 20 sept. st. n. își s'erbără cunúria în Alba-Iulia.

Bal în Bănat-Comloș. După reprezentațiunea teatrală, dată de junimea română din Bănat-Comloș, la 15/27 august, urmă un bal frumos, la care luá parte tótă clasa inteligentă din giurul acela. La sunetul muziceii din Chichinda, dintre danșurile naționale s'au jucat: Hora, Bătuta, Pe picior și Ardeléna. Dintre dame ni se însemnă, dómnele: Bogdan, Fizeșan, Telescu, Rusu, Balan, Stoiianovici, Brancovan, Suciu, Popovici, și domnișórele: Silvia Bogdan, Elena și Cornelia Fizeșan, Eufemia Telescu, Sidonia Bugariu, Elena Rusu, Sofia Miulescu, Amalia Oprean, Eufemia Popovici. Balul ținú până dimineța.

Reuniunea femeilor române din Sibíu a mai primit obiecte pentru tombola ce va arangia, dela damele și dela domni: Dna Maria Roșca, 1 ținitor de chei sculptat și brodat, dna Maria Crișan 1 corfiță de părete, dl Victor Roșca stud. med. 1 etager de părete sculptat, dna Iustina Olariu 1 calimar, dna Maria Ștefănescu 1 nécessaire, dna Silvia P. Barcian 1 portebrosse brodat, dra Maria David 1 iconiță brodată, dra Hareti Ionaș 1 perină de canapea brodată, dna Elena Stanislavlevits 1 păreche pantofi brodați, dna Sofia n. Bechnitz 1 covor de pat croșetat și brodat din lână, dna Alesandra Rusu n. de Șuluf 1 service de cafea din argint, dna Ana Poruț n. Csuci 1 covor alb de masă croșetat, dl dr. Aurel de Sterca Șuluf tóte opurile lui Schiller originale, dna Maria Borcea 1 față de mesă țesătură țerănescă, dna Constanța Popp 1 pânzătură brodată pentru mesuță, 1 servet brodat pentru tava.

Adunări invetătóresci. Adunarea generală a invetătórilor din districtul Deva s'a ținut la 6 septembrie st. n. sub presiul p'arintelui protopop Ioan Papiu, funcționând ca comissar consistorial dl Nicolae Sânzien, asistând și dnii George Secula, Ioan Lazariciu, Hosszu, Simonaș, Nicóra și alții. Dl Sânzien ceti o disertațiune intitulată: „Chiemarea și datorii invetătórilor român față de popor”, care a fost fórté bine primită. În ședința următoare la ordinea zilei a fost cetitul și scrisul în șcóla poporală, care s'a esplicat de cătră dl comissar consistorial; tot dsa în ziua a treia a predat cum trebuie propuse literile. Au mai ținut prelegeri și invetătótori Némț și Reitescu; ér la sfêșit dl Augustin Nicóra a ținut o prelegere practică din pomărit. Invetătórii s'au depártat apoi cu impresiunile cele mai bune. — Adunarea generală a reuniunii invetătórilor gr. or. români din Timișóra-Vinga a ascultat cu multă plăcere disertațiunile dlui invetătótor Ioachim Boncea despre gimnastică și propunerea-i practică despre s'emenătura și oltoirea pomilor. Disertațiunea dlui invetătótor Racovițan s'a dat comitetului spre a o studia. Comitetul s'a constituit astfel: președinte Paul Rotariu, vice-președinte I. E. Ungurean, al doile vice-președinte Busuioc Miu, notari Doboșan și Muțu, cassar Voianț, bibliotecar I. Boncea, juriconsult G. Ardelean, controlor Serca;

membrii in comitet: Milosav, Craiovan, Dragan, Raco-
vițan, S. Miescu și M. Avramescu.

Sesonul la Constanța s'a incheiat. Scomotul luei, scrie cronicariul „Românului”, a început să se potolască, și al mării să crească. Musica a tăcut la ote-
lul Carol, dar marea dă concerturi inforătoare. Valurile innalte ca munții vin urlând să se spargă la parapet, aruncând o spumă subțire peste privitori. Acest spec-
tacolul măreț se petrece supt un cer senin și albastru cu un sôre strălucitor. Asistăm la un mister al natu-
rei, începutul equinopțiului. Băile sânt delicioșe și acum mai bune de luat. Luna lui septembrie e nna din cele mai frumoșe la Constanța. Săptămâna trecută, care a terminat sesonul, a fost foarte animată. In fie-care și o petrecere nouă, care să termină printr'un bal. Danțul a durat opt zile. Vai de picioarele cocónelor! Vineri la 12 ore o caravană foarte elegantă, călare și 'n trăsuri s'a pornit spre insula lui Ovidiu unde se dice că e in-
mormântat marele poet. Dejunul s'a luat pe erbă. La fine toți ôșpeții s'au dus la mormântul poetului și au făcut libațiuni cu champanie evocând trista umbră a marelui esilat . . . Sêra, mare bal de adio dat in sa-
lonul otelului de tinerii de aici, secsulti frumos. Mare exhibiție de toalete și, de femei frumoșe.

Sciri scurte. *Exposițiunea cooperatoșilor români* s'a deschis la Iași in 8/20 septembrie, cu un discurs rostit de dl Dim. Gusti. *Studentii români* din Iași, cari mergeau la congresul lor din Galați, trecând pe la Mircesci, ș-a trimis cartele lor la adresa dlui Vasile Alecsandri. *Dna Catarina Arbore și dra Elisa Hardin*, ambele diplomate de universitatea din Zürich, au deschis la București un internat de fete, pentru a le pregăti a trece bacalaureatul in litere și științe. — *Primul ministru al Canadei Macdonald* a fost ca tiner — curățitor de cisme. In etate de 18 ani inamorându-se de fata unui bogat Canadian, se curună cu ea in ascuns. Tatăl teții le ertă fapta, și prin talentul și tac-
tul seu, Macdonald, amestecându-se in politică, așe e prim-ministru. — *Medicii din România* se vor adună in congres la București in zilele de 6, 7 și 8 octom-
bre st. v.

Necrolog. *Corneliu Pelle*, silvanist de cursul I, fiul dlui Augustin Pelle, paroc gr. c. in Pomi, comita-
tul Sătmar, a inecat din viață la 21 sept. in etate de 21 ani.

H i g i e n ă .

Dnei Evelina. Bôla bețivilor e bôla de creeri, mai rea decât stupiditatea ori halucinațiunile, pentru că respectivul nu numai devine necapabil de lucru, dar strică și norocul familiei sale in tôte privințele și in sfârșit piere și el. Este dară permis și cu drept ca in acest cas să-ți adapostezi soțul in o casă de alienați. Cam in v'o 3 luni pôte fi vindecat; dar cură radicală numai la 1—1½ ani se pôte aștepta.

Dnei B. care lucrăză mult. In contra tremurării mânilor e consult a frecă corpul intreg diminșeta deloc după sculare cu apa rece ori cu un burete mare, ori mai bine cu un cersaf moiat in apă. Tróna ori reumatismul ce s'ar puté nasce din acêsta procedură cu apa rece, se perde de sine.

Dșorei Maria. Dentistii moderni recomandă spēlarea dinților cu perie de dinți atinsă de săpun cu care se spēlă omul. Prav de dinți să nu se întrebunțeze. Dêcă dta insê totuș vrei se întrebunțezi odată la una sêu doue săptămâni: cumpără din farmacie creta camforată, care pôte delătură și mirosul greu al gurei.

Dr. C.

L o g o g r i f

de George Mihaescu.

Doi feciori și cu doi tați
In pădure, in Carpați,
După lemne au purces,
Un copac ei ș-au ales,
Indată l'au și tăiat
In patru l'au despicat:
Fie-care bucata și-a tras,
Êr a patra jos a remas.

Terminul de deslegare e 8 octombre. Ca tot-
dêuna și de astă-dată se va sorti o carte intre desle-
gători.

*

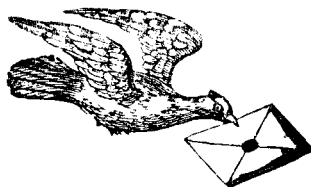
Deslegarea problêmei matematice din nr. 33:

Tatăl a fost de 46 ani, mama de 36; copilul cel
mai mare de 5 ani, 9 luni și 6 zile; al doile de 4 ani,
8 luni și 6 zile; al treile de 3 ani, 7 luni și 6 zile;
al patrule de 2 ani, 6 luni și 6 zile; al cincile de 1
an, 5 luni și 6 zile.

Deslegare bună ni-a sosit dela dômnele și domni-
șorele: Maria Soica, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia
Borca, Minerva, Letiția, Hortensia, Elena Velici, Emilia
Nicóra, Iosefina Popescu, Amalia Pop și dela dnii Teo-
dor Sêrb, Aureliu D. Tardin, Teodor Vasilichi, Romul
Nicóra și Vulturul.

Premiul fu dobândit de dna Maria Soica in Bu-
cium.

Poșta Redacțiunii.

Caraval. Logogriful s'ar puté
publică, inșe naționalitatea lui
Basta e greșită. Corecțai asta
și trimiteți-i apoi de nou!

Micutiul. Pourquoi tant de
brui pour une omelette?

Dnei A. G. De aceste avem
pân'acuma mai multe; vom in-
cepe a le publică in treiluniul
viitor.

Dșorei M. P. Ve mulțămim. S'a trimis numai decăt.

Dlui I. B. Âncă n'am avut timp s'o cetim; de va fi bună,
câ se va publică!

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêr- bătorile.	Sôrele resare	Sôrele apune
Dumineca după innalțării Crucii. Evang. dela Marcu c. 8, v. 7, a inv. 5.					
Duminecă	16	28	Mart. Eufimia	5 55	5 47
Luni	17	29	Sf. Sofia, Agapi	5 56	5 44
Martți	18	30	Păr. Evmenie	5 57	5 42
Mercuri	19	31	Fabius	6 59	5 40
Joi	20	1	Mart. Eustațiu Plac.	6 0	5 38
Vineri	21	2	Ap. Codrat	6 1	5 36
Sâmbetă	22	3	Mart. Foca	6 3	5 34

Treiluniul oct.—dec. va incepe cu nume-
rul 40. Aceia, a căror abonamente vor espiră cu nr.
39, sânt rugați a le innoi de timpuriu; êr in casul
dêcă nu mai vor să ffe abonați, binevoiescă a ne in-
sciință — sêu a ne innapoia numărul 40.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare. Strada principală.